

Synspunkt, at jeg ønsker, at Præsten ikke skal være født Medlem af Skolekommissionen, saa lidt som Provsten af Skoledirektionen. Der er fra forskellige Sider fremført mange Grunde derfor; jeg kan i og for sig billige alle de Grunde, der ere fremførte og skal derfor ikke komme nærmere ind paa dem. Kun skal jeg omtale en af dem, som ogsaa er fremhævet i Kommissionsbetænkningen fra en enkelt Side, nemlig Hensynet til Forholdstalsvalgmaaden. Denne formelle Grund betyder for mig ingenting, men der er tilstrækkelig mange Realitetsindvendinger, som ere afgørende, og baade for Kirkens og Skolens Skyld bør Præsten ikke være født Medlem af Skolekommissionen.

Paa samme Maade stiller Forholdet sig med Hensyn til Provstens Stilling som Medlem af Skoledirektionen. Nu vente vi jo, at der skal komme et Lovforslag om Provste- og Bispevalg samtidig med et Lovforslag om Præstevalg, og jeg kan ikke tænke mig, at dette Lovforslag skal ville, at Provsten skal vælges af andre Grunde end rent kirkelige. Der staar rigtignok i Bemærkningerne til det foreliggende Lovforslag, og det er ogsaa udtalt af den højtærede Minister her i Salen, at for Fremtiden vil man, naar man skal vælge Provster, tage pædagogiske Hensyn. Men jeg vil dertil sige, at man ikke behøver at tage pædagogiske Hensyn, thi pædagogisk set betyder Provsten ikke noget i Skoledirektionen, hvad mange Lærere ogsaa ere glade over; det er som Forretningsfører, han betyder noget, og det er altsaa af Hensyn til denne Side af Sagen, at Provsten skal vælges, ikke af kirkelige Hensyn. Jeg tror, vi saa maa gaa over til at have to Slags Provster, Kirkeprovster og Skoleprovster. Saa er der ikke noget i Vejen for, at Ministeriet vælger en saadan Skoleprovst til Medlem af Skoledirektionen, men saa er det ikke i Egenskab af Præst, men som kongelig Embedsmand han sidder der, og naar han saa er saa meget billigere, kan han jo godt sidde der. Saa betyder det ikke en Krænkelser af den Grundsætning, at Skolen skal have sit eget selvstændige Tilsyn.

Skolen skal kunne staa paa egne Ben og emancipere sig fra det Forhold, der blev fastslaaet i 1814. Den skal emancipere sig i det ydre, naturligvis ikke paa det indre Omraade, men det kan godt være, at man, for at den danske Folkeskole skal bevare det Præg, jeg ønsker, den skal bevare, af Hensyn til denne Side af Sagen, baade den opdragende og den reli-

giøse, den kristelige Side, helt og holdent bør gennemføre Skolens Selvstændighed. Derfor kunde jeg ogsaa ønske, at man havde beholdt Kommissionens Forslag om Lærerens Stilling til de kirkelige Forretninger; jeg synes, det er langt at foretrække for Lovforslagets. Jeg ved nok, at dette Spørgsmaal ikke kan løses, før vi faa vedtaget en Lov om Offer og Accidenser, men jeg synes, at denne Sag er meget heldigere ordnet i Kommissionsforslaget end i Lovforslaget. Her er det bestemt, at Organisthvervet skal være frivilligt, men Kirkesangerhvervet bliver obligatorisk, om end i en lempeligere Form end tidligere, men det er sikkert meget vanskeligere at skaffe en Organist end at skaffe en Kirkesanger. Jeg mener, at man helt og holdent bør skille de to Sider af Lærerens Arbejde. Hans Arbejde i Skolen lider ved hans kirkelige Forretninger; og jeg tror, at det kirkelige Arbejde vil gaa bedre, hvis den, der har de kirkelige Forretninger, har dem frivilligt. Det er saamænd ikke nødvendigt at have en Lærer til disse Ting. Kunne vi ikke faa Læreren til at være Kirkesanger og udføre de kirkelige Forretninger, kunne vi sagtens faa andre. I den Kirke, hvortil jeg søger, er det undertiden en Universitetsprofessor, undertiden en Professor ved Landbohøjskolen, undertiden andre, der besørge de kirkelige Forretninger om Søndagen, og til Hverdag have vi nogle andre dertil. Det kan sagtens lade sig gøre, og det vil kun betyde en Forøgelse af Menighedens Ansvar. Vi kunne lade Kvinder træde til her lige saavel som Mænd. Jeg erindrer, at en Gang, da jeg som Barn var paa Manø, var det en Kvinde, der sang for, og naar jeg hører Salmen: „Guds Menighed, syng for vor Skaber i Løn“, kommer jeg altid til at tænke paa denne Kvinde. Kvinderne kunne fortræffeligt synge for og ogsaa sige Amen paa de rigtige Steder. Der er Materiale nok i denne Henseende, vi behøve ikke at ty til Læreren, med mindre han selv ønsker det, thi saa er det en anden Sag.

Jeg hørte det ærede Medlem fra Nørresundby (S. Frederiksen) sige, at Samvittigheden var den bedste tilsynshavende. Det er dog et mærkeligt Udtryk. Samvittigheden kan aldrig være tilsynshavende, det er en Umulighed. Endvidere talte det ærede Medlem fra Hornslet (Povlsen), med hvem jeg ellers i de fleste Henseender var enig, om, at jo mere fagligt og sagligt Posekigeri man etablerer overfor Lærerne, des vanskeligere gør man dem hele deres Ger-